

El collar de l'esquella

(ALDC, VI, 1282. El collar de l'esquella)

El *collar* de l'esquella és un cercle aplanat, de fusta o de cuir, on va penjada l'esquella que duen les cabres i ovelles; el mot deriva del llat. COLLARE, der. de COLLUM 'coll', usat primer com adjectiu (FERRUM COLLARE) i després com a substantiu (cf. la var. COLLARIUM > fr. *collier*); el cercle pot ser de cuir (7, 34, 39, 41, 44, 118, 181) i d'aquí *corretja* (var. ensordida *corretxa* 134, 162, 164; passada a *m.*, *correig* 121, 129, potser atret per *collar*), del llat. CORRĪGĪA 'cordó de sabata' i després 'corretja, tira de cuir, fuet'; o de fusta (7, 30, 34, 87, 89, 95, 114 o "fust" 86, concretament de pi 39, 40, 49, 94, de "lledroner" 75, 76, de noguer 4, de castanyer 16 o de pollancre 44); eventualment d'espart (152) o de pell (182); der. dim. *collaret*, que, a la major

part del Principat, s'ha aplicat al 'collar de les persones' (cf. PALDC, II, mapa 156); *collana* 85 és pres de l'it. *collana*, amb homonimització de *coll*. Mot de fet pancatalà, per l'articulació de la vocal inicial, comprèn una àrea occidental (c[o]llar), amb el mall., i una d'oriental (c[u]llar), amb el men. i eiv. (veg. PALDC, I, mapa 5); quant a l'articulació o no de la -r final, l'àrea coincideix amb la del PALDC, I, mapa 27.

Canaula prové del llat. CANNABŪLA, der. de CANNA, amb tractament del grup B'L > [w], com PARAB(O)LA > *paraula* (cf. arag. *canabla*, it. dial. *cannàbura*).

Són mots normatius *collar* i, com a genèric, *corretja*, des del DG1, 1932.

